

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์
หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/17 วันที่ 11 – 12 มกราคม 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 61 คน
จาก ทต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่

อปท. เรียนรู้ สู่การพัฒนา

การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ

นายปิติธรรม ฐิตินมนตรี ที่ปรึกษามูลนิธิปิดทองหลังพระฯ

เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

นายปิติธรรม ฐิตินมนตรี วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ใน

ฐานะตัวแทนสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวต้อนรับ หน่วยงานราชการอำเภอ ผู้บริหารท้องถิ่น ส.อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน จากพื้นที่ ทต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ ที่ได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโครงการร้อยใจรักษ์

1. ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยส้าน และหมู่บ้านช้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อสร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต
2. ความเป็นมาของหลักสูตรการอบรม รัฐบาลได้แต่งตั้ง คณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ มีพลอากาศเอกประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน คณะกรรมการ มีนโยบายให้

3. ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด คือเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา จำนวน 19 อำเภอ โดยมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ มาจัดการอบรมให้ มี 2 หลักสูตร หลักสูตรแรก ที่ทุกคนมาในวันนี้ใช้เวลา 2 วัน 1 คืน จะมาเรียนรู้แนวคิดของโครงการและการพัฒนาอาชีพทางเลือก จากนั้นกลับไปคัดเลือกคนที่จะปฏิบัติจริงมาเข้าอบรมหลักสูตรที่ 2 ใช้เวลา 5 วัน 4 คืนเพื่อฝึกอบรมเข้มข้น ให้สามารถกลับไปทำโครงการในพื้นที่ของตนเองได้
4. สิ่งที่คาดหวัง คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุน

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้บรรยายให้ความรู้แก่ผู้เข้าอบรมใน
เรื่องการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนมีเนื้อหา
สาระสำคัญคือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดีให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้
2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด ดูจากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือมีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้และยั่งยืน ได้แก่การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ : คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูลเพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการประสานงาน
4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง ซอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกัลกน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุมและชาวบ้านต้องสละแรงงาน โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

คำถามจากผู้เข้าร่วม

ถาม : ถ้าไม่ใช่ซีเมนต์หรือพลาสติก บ่อจะซึมหรือไม่

ตอบ : ซึม เพราะบ่ออยู่บนดอย จะมีการซึมของน้ำ บ่อจะต้องมีน้ำตลอด เพราะตรงนี้ไม่ใช่บ่อไว้เก็บน้ำแต่เป็นบ่อไว้พักน้ำ

ถาม : น้ำที่ลงจากภูเขา นำไปใช้ที่ใดบ้าง

ตอบ : ไปใช้ที่หมู่บ้านห้วยสำน

ถาม : การวัดปริมาณน้ำ การใช้ทุนลอยเป็นการวัดอะไร

ตอบ : เป็นการวัดระยะการไหลของน้ำ

ถาม : บ่อพักน้ำมีทั้งหมดกี่บ่อ ตอบ : มี 10 บ่อ

ถาม : ในการต่อท่อน้ำระยะ 14 กม.

มาจากแหล่งน้ำนั้นดูแลรักษาอย่างไร ทั้งเรื่องไฟฟ้า
ตอบ : จุดไหนจุดได้ เราจุดฝั่งท่อทั้งหมด หากตรงไหนเป็นห้วยหรือห้วยจะใช้ท่อ PE. และปล่อยน้ำเท่าที่ท่อรับแรงดันได้ ป้องกันท่อแตก ท่อหลุด หากพบว่าน้ำไม่ไหล ต้องเดินสำรวจท่อตามแนวระยะ 14 กม. ตั้งแต่หัวน้ำลงมา

ถาม : น้ำที่ไหลเข้ามาที่บ่อนั้น มาจากไหน

ตอบ : น้ำห้วยสำนจากหลังสวนยางพารา

ถาม : การต่อท่อลงไปในบ่อเพื่อดึงน้ำไปใช้ยาวไหม

ตอบ : ถึงกันบ่อเลย

ถาม : หากมีความคิดเห็นต่าง แก้ไขอย่างไร

ตอบ : สร้างกฎระเบียบ หมู่บ้านร่วมกัน เน้นการมีส่วนร่วมและความสามัคคี ที่สำคัญ คือผู้นำต้องเข้มแข็ง ในการบังคับใช้

ถาม : หน้าฝนมีปัญหาเรื่องคุณภาพน้ำไหม เช่นมีการปนเปื้อน

ตอบ : ไม่มีเพราะต่อจากหัวน้ำ

ฐานที่ 2 เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืชและความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านช่วยสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าใช้สอย ป่าอนุรักษ์ เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนาต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก โครงการฯ เชื่อมโยง CP ดอยคำ ให้เป็นแหล่งตลาดรับซื้อมะม่วง

คำถามจากผู้เข้าร่วม

ถาม : ไร่มะม่วงที่อยู่ใกล้โครงการฯ ได้ร่วมกับโครงการฯ หรือไม่ หรือทำของส่วนตัว

ตอบ : เป็นของชาวบ้าน และเข้าร่วมกับโครงการฯ

ถาม : สิ่งทีโครงการฯ ดำเนินการปลูกพืชระยะยาว เป็นการทำให้ชาวบ้านใช้หรือไม่ แล้วจึงนำไปส่งเสริมชาวบ้าน

ตอบ : ใช่ หากพืชชนิดใดประสบความสำเร็จ ก็จะนำไปส่งเสริมชาวบ้าน ให้ชาวบ้านเลือกตามความสมัครใจ

ถาม : มีต้นกล้าแจกให้กับพื้นที่นอกโครงการหรือไม่

ตอบ : ยังไม่มีนโยบายที่จะขยายไปยังพื้นที่นอกโครงการ

ถาม : ไม้ดอกแดงเพาะเมล็ดหรือไม่

ตอบ : ใช่ เป็นการเพาะเมล็ดเนื่องจากจะได้ต้นกล้าที่เยอะ

ประเด็นแลกเปลี่ยน : ที่เชียงดาว มีการรวมกลุ่มมะม่วงเป็นรูปแบบวิสาหกิจแล้ว และผลผลิตส่วนใหญ่ไปส่งต่างประเทศ แต่ปัจจุบันเมื่อเป็นกลุ่มเข้มแข็งก็จะเริ่มมีแยกตัวไปทำเป็นรายบุคคลมากยิ่งขึ้น ไม่เหมือนแต่ก่อนที่จะเป็นรูปแบบการจัดการกลุ่มที่ช่วยเหลือกัน

ฐานที่ 3 ความมั่นคงทางอาหาร

ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโต เป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว จาก 600 กิโลกรัม/ไร่ เป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ และทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมายคือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกินมาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ การปรับปรุงดินด้วยการหมักดิน และ ปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และปศุสัตว์

คำถามจากผู้เข้าร่วม

ถาม : วิธีการเพิ่มผลผลิตข้าวให้สูงขึ้น ทำอย่างไร

ตอบ : โครงการฯ ส่งเสริมให้ดูแลรักษาโดยใช้สารชีวภัณฑ์ เนื่องจากเมื่อก่อนชาวบ้านใช้ซีวีว ซี้หมูมาใส่ในแปลงโดยไม่ผ่านกระบวนการหมัก และปล่อยตามธรรมชาติ จึงทำให้ผลผลิตน้อย

ถาม : พันธุ์ข้าวสามารถซื้อได้ที่ไหน

ตอบ : สามารถติดต่อทางวิทยากรได้เลย

ถาม : 1 ไร่ 1 แสน สามารถทำได้จริงหรือไม่ และมีวิธีการทำอย่างไร

ตอบ : โครงการฯ ส่งเสริมให้ลดรายจ่ายภายในครัวเรือนก่อน เหลือถึงขาย แต่รายได้ส่วนใหญ่จะมาจากปศุสัตว์ ปัจจุบันมีรายได้ 12,000 บาท ในแปลง ในระยะเวลา 8 เดือน

ถาม : หลังจากปลูกข้าวแล้ว มีการทำกิจกรรมอะไรต่อ หรือไม่

ตอบ : มีการปลูกพืชของญี่ปุ่น ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดข้าวเหนียว กระเทียม หอม เพื่อสามารถใช้ประโยชน์พื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงทดลองปลูกพืชที่ไม่เคยปลูก เพื่อดูว่าสามารถปลูกได้ไหม

ถาม : ปลาที่เลี้ยงในบ่อเป็นปลาอะไร

ตอบ : ปลานิลแดง เป็นปลาที่กินพืช จึงได้นำเศษอาหาร วัชพืชไปทำอาหารลดต้นทุนให้บ่อให้ปลากิน

ถาม : ข้าวพันธุ์อีโต ได้พันธุ์มาจากไหน แล้วสามารถปลูกข้าวพันธุ์อื่นอีกได้ไหม

ตอบ : ข้าวพันธุ์อีโต มีมานานกว่า 60 ปีแล้วจาก 2 หมู่บ้านบ้านเมืองงานเหนือ-ใต้ ที่นี้ไม่สามารถปลูกได้ พื้นที่ไม่เหมาะสม ผลผลิตที่ได้ไม่ร่อยเพราะที่นี่ไม่ใช่ปุ๋ยยูเรีย ซึ่งแต่ก่อนไม่ได้ผลผลิตเยอะเพราะยังไม่รู้จักวิธีการใช้ปุ๋ยหมัก และการใช้สารชีวภัณฑ์

ถาม : พื้นที่มีการปลูกข้าวพันธุ์หรือไม่

ตอบ : มีการเก็บเมล็ดพันธุ์ โดยระหว่างทำนาจะแบ่งเนื้อที่สำหรับปลูกข้าวพันธุ์ ปลูกทีละต้นเพื่อให้ข้าวแตกกอเยอะ และระวังไม่ให้ข้าวกลายพันธุ์

ถาม : ราคาพันธุ์ข้าวอีโตราคาเท่าไร

ตอบ : ราคา กิโลกรัมละ 20 บาท

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปุ๋ยสัตว์

การส่งเสริมปุ๋ยสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบล ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหารกองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเองเพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

คำถามจากผู้เข้าร่วม

- ถาม :** การสร้างทีมงาน อสพ. เริ่มจากการมีปัญหาทางด้านปศุสัตว์ในพื้นที่ใช้หรือไม่ **ตอบ :** ใช่
- ถาม :** ถ้าชาวบ้านต้องการพันธุ์สัตว์ไปเลี้ยง จำเป็นต้องมีพื้นที่ที่มีแหล่งอาหารใช้หรือไม่
- ตอบ :** ใช่ เพราะการส่งเสริมด้านปศุสัตว์ จำเป็นต้องสำรวจพื้นที่ของเกษตรกรที่ต้องการเลี้ยงด้วยว่า มีอาหาร เช่น หญ้า กล้วย พืชที่จะให้สัตว์กินหรือเปล่า ถ้าไม่มีแหล่งอาหารก็จะไม่แจกพันธุ์สัตว์
- ถาม :** กองทุนวัสดุอุปกรณ์ ช่วยอะไรบ้าง
- ตอบ :** เริ่มสำรวจ คนยากจน ซึ่งปัจจุบันสมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมทั้ง 52 ครัวเรือนซึ่งทางเจ้าหน้าที่ได้เข้าไปช่วยในการนำวัสดุอุปกรณ์ไปช่วยเพิ่มเติมในการทำคอกเลี้ยงสัตว์ เฉพาะอุปกรณ์บางอย่างที่ไม่มีแต่ไม่ได้ให้ไปฟรี จะเป็นการลักษณะการยืม เมื่อทำคอกเสร็จ เจ้าหน้าที่จะนำพันธุ์สัตว์ไปให้เลี้ยง เมื่อได้ผลผลิตแล้วจึงค่อยนำเงินมาคืนกองทุน
- ถาม :** การสำรวจข้อมูลก่อนพบปัญหาในการเลี้ยงสัตว์ของชุมชน ใครเป็นผู้สำรวจ
- ตอบ :** ทีม อสพ.ในพื้นที่เป็นผู้สำรวจ ข้อมูลเศรษฐกิจสังคมถามข้อมูลจริงรายครัวเรือน ก่อนจะนำมาวิเคราะห์ซึ่ง 1 ปี จะเก็บ 1 ครั้ง
- ถาม :** ถ้าอยากทำโครงการฯ แบบนี้จะต้องทำอย่างไร
- ตอบ :** การเสนอโครงการฯจะมีการชี้แจงในวันต่อไป ถึงกำหนดการ เสนอโครงการฯ ซึ่งจะมีการเข้าอบรมรอบที่ 2 มา 4 คืน 5 วัน ก็จะได้อบรมแบบมีการปฏิบัติจริงเก็บข้อมูลจริง
- ถาม :** ถ้าที่เชียงดาวจะรวมกลุ่มการเลี้ยงปศุสัตว์ จะมีงบประมาณจากโครงการฯ สนับสนุนหรือไม่
- ตอบ :** ถ้ามาอบรม ทางโครงการฯไม่ได้ให้งบแต่จะเป็นการให้ความรู้มากกว่า ซึ่งชาวบ้านต้องไปทำเอง
- ถาม :** หญ้าเนเปียร์ สามารถเลี้ยงปลาได้หรือไม่และมีคุณค่าทางอาหารอย่างไร
- ตอบ :** สามารถเลี้ยงได้ โดยมีวิตามิน 14 %

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้แนะนำผู้ที่ได้รับบำบัดและกลุ่มชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบ ได้แก่ นางรัชณี ตัวแทนชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้น นายส่องแสง ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และนายสมบุญ อาสาทำดีรุ่นที่ 1 ได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ดังนี้

รัชณี เมืองมูล เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและมีโครงการร้อยใจรักเข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิเสียงมากขึ้น เปลี่ยนแปลงหมู่บ้านในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้อย่างงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวตัวเอง

นายส่องแสง สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ซื้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากญาติ โดยกินยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมเป็นอาสาทำดี จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายสมบุญ ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพเมื่ออายุ 13 ปี เสพกัญชา และเสพผงขาว เคยบำบัดหลายครั้ง แต่ก็กลับทำเหมือนเดิมเพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง การเข้ามาโครงการอาสาทำดี มีพี่ ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

นายมานิต เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้แฟนบ้านยะลา สาเหตุที่เสพยาเนื่องจากเครียดปัญหาชีวิต เข้าร่วมโครงการครั้งแรกโดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสามาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัด คนที่ชุมชนให้การต้อนรับดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรม

ถาม : จากคุณรัชนี้ ใช้สินค้าแบรนด์เนม แล้วกว่าจะสำนึกได้ ว่าหมู่บ้านตนเองเป็นปัญหาของหมู่บ้านรอบๆ ช้างและประเทศ มีกำลังใจจากไหน เพราะจากชีวิตคุณหนูแล้ว มาทำงานออกแรง

ตอบ : กำลังใจคือ ลูก เพราะตัวเองไม่เคยได้ทำอะไรที่มีคุณค่า เรามีแต่ขออย่างเดียว วันหนึ่งมองดูลูก ถ้าญาติเราถูกจับหมด เราจะเอาเงินที่ใคร ชีวิตของลูกเราจะไปเป็นเหยื่อของยาเสพติดจะทำอย่างไร เราเลยคิดว่าต้องดึงคนของเรารอบข้างเรามาให้อยู่กับเราให้ได้ เราอยู่อยู่แล้ว ว่าญาติมีเงินมีทองมากพอแล้วและจะเลิกขอแล้ว จึงได้บอกกับเพื่อน เราต้องเลิกค้ายานะ ลูกไปโรงเรียน พ่อแม่เธอ เป็นคนค้ายา ลูกจะรู้สึกอย่างไร ถ้าถามว่ามีกำลังใจจากไหน คือ ลูกและอนาคตของตนเอง

ถาม : ส่องแสงเคยได้รับการบำบัดจากยาบ้าหรือไม่

ตอบ : ไม่เคย แต่ฝันเคย หลังจากออกมาจากการบำบัด

ถาม : พี่สมบุรณ์ หลังเลิกยาเริ่มมีกำลังใจจากอะไร

ตอบ : เมื่อมาโครงการฯ รู้สึกว่าโครงการนี้ไม่เหมือน ที่เคยไปบำบัดมา ดูแลดีดี ให้กำลังใจและตั้งใจจะเป็นกระบอกเสียง ให้โครงการฯต่อไป

ถาม : วัยรุ่นในหมู่บ้านก็ยังมีเด็กแว้น รถ เสียงดัง เสพยา มีวิธีการอย่างไร ในการจัดการอย่างไรกับเด็กวัยรุ่นกลุ่มนี้

ตอบ : ทำให้เขาเข้าใจเราก่อน มีงานให้เขาทำ เราต้องเข้าไปหาเขา จะให้ผู้เขามาหาผู้นำไม่มีคนกล้าด่าเข้ามาจะให้พวกเขาเข้ามาหาเราก่อนเป็นไปไม่ได้ เราต้องเปิดใจก่อน มีกิจกรรมร่วมกันบ่อยๆและจะต้องดูแล ต้องชี้ให้เห็นทางที่ไม่ดี ทำให้เชื่อใจ ยิ่งบังคับยิ่งไม่ได้ผล เพราะเข้าไปบำบัด ก็ออกมาเสพติดเหมือนเดิม

ถาม : การหยุดยาทันที สามารถหยุดได้เลยหรือไม่ หรือต้องมีหน่วยงาน เข้ามา

ตอบ : การเลิกยาอยากอยู่ที่คน ว่ามีใจอยากจะทำจริงหรือเปล่า หน่วยงานเข้ามาถ้าไม่มีใจก็เลิกไม่ได้

ถาม : คุณส่องแสง หลังจากเขียนตาย จะดำเนินชีวิตอย่างไร

ตอบ : จะเริ่มต้นใหม่ใช้ชีวิตอย่างคนทั่วไป

ถาม : ถ้าเทศบาลเชียงดาว จะขอสนับสนุนวิทยากรได้หรือไม่

ตอบ : ได้แต่ต้องทำหนังสือแจ้งให้กับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ฯ

แลกเปลี่ยน : จากแกนนำชุมชนถึงปัญหาในชุมชนที่ทำให้คนที่ติดยา

เสพติดในชุมชนกลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

* ไม่มีงานทำ

* ครอบครัว ต้องเปิดใจยอมรับกันก่อน

* วัยรุ่นที่เลิกแล้ว แต่หน่วยงานไม่ยอมรับว่าเลิก

ถาม : ผู้ที่เสพยาจะไม่กินข้าว ไม่ดูแลตัวเอง จริงหรือไม่

ตอบ : ผู้เสพยาไม่กินข้าวได้ทั้งวัน แต่ต้องมีน้ำและยาตลอด

ถาม : อาการของผู้ที่เสพยา เป็นอย่างไร

ตอบ : ผื่นกับผงขาว จะนอนเคลิ้ม หากขาดยาจะมีอาการต้องการ เนื่องจากจะเริ่มเจ็บกระดูก เพราะผื่นกับผงขาวจะไปทำลายกระดูกของผู้เสพยา ส่วนยาบ้า จะทำให้ขยัน แต่ถ้าไม่ได้เสพยาอ่อนเพลีย

ถาม : ผู้ค้ายา หากหยุดการค้าจะส่งผลกระทบต่อตนเองหรือไม่ ผู้ค้ารายใหญ่จะตามฆ่าหรือเปล่า

ตอบ : กระบวนการค้าจะเป็นการติดต่อทางโทรศัพท์ จะมีคนมาส่งยา ผู้ค้ารายย่อยก็จะไปรับมาอีกที แต่จะเป็นการจ่ายเงินสด จ่ายเงินก็ไม่มีพันธะกัน

ถาม : การค้ายาเสพติด หากเป็นคนนอกพื้นที่ไปซื้อ จะสามารถซื้อขายได้หรือไม่

ตอบ : ซื้อไม่ได้ ต้องให้คนในพื้นที่เป็นคนไปซื้อ หรือคนเสพยาที่หน้าตาคุ้นเคย

ถาม : ในพื้นที่เคยมีการล่อซื้อยาเสพติดหรือไม่

ตอบ : เคยมีการล่อซื้อ ในช่วงที่โครงการฯ ยังไม่เข้ามาดำเนินการ

การดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์ในมุมมองของราชการ

อาชีพและมีค่าแรงให้ หากตรวจปีสวะแล้วไม่พบก็จะได้รับค่าแรงและปล่อยกลับบ้าน ซึ่งพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ได้มาตรวจเยี่ยมให้กำลังใจ และพระราชทานค่าแรงให้ เมื่อทำโครงการอาสาทำดีแล้ว ก็มีโครงการล้างบ้านล้างใจ เพื่อมิให้อาสาทำดีที่กลับบ้านไปแล้ว ไปพบกับสภาพแวดล้อมเดิมๆ ซึ่งจะทำให้หันไปเสพยาอีก

พ่อหลวงดวงแก้ว ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ และ พันเอกสุพรรณ ร้อยพุทธ ได้เล่าประสบการณ์การร่วมทำงานกับโครงการร้อยใจรักษ์ โดยเฉพาะบทบาทของหน่วยงานราชการ ทหาร และฝ่ายปกครอง ที่เข้ามาร่วมกับโครงการฯ ขั้นแรกคือศึกษาพื้นที่ สํารวจข้อมูล เศรษฐกิจสังคม และคืนข้อมูลให้ชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ทราบปัญหาจากการสำรวจ ปัญหาที่ชุมชนสะท้อนกันมากคือ โครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาอาชีพ และไม่มีสัญชาติ กิจกรรมแรกๆ ที่ทำคือการพัฒนาระบบน้ำ โดยชาวบ้านออกแรง มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ นำวัสดุอุปกรณ์มาให้ นอกจากนี้ ฝ่ายปกครองได้ร่วมกันประชุมเพื่อฟื้นฟูให้กฎระเบียบหมู่บ้านใช้บังคับได้ โดยชุมชนร่วมกันกำหนดและดูแลกันเอง ซึ่งต่อมานายอำเภอแม่สายได้มีข้อสั่งการให้นำแนวทางนี้ไปขยายผลให้ครอบคลุมทั้งอำเภอ ในเรื่องปัญหายาเสพติด ได้ร่วมกับทุกหน่วยงานในการคัดกรองผู้เสพยาเพื่อเข้าสู่อำนาจบำบัดในโครงการอาสาทำดี ซึ่งเป็นการบำบัดด้วยความสมัครใจ 60 วัน ระหว่างนั้นจะฝึก

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรม

ถาม : อยากทราบว่า ผู้เสฟเข้าไปบำบัดแล้วประมาณ 7 วัน ออกมาแล้วมีกระบวนการจัดการอย่างไร เพราะทต.เชียงดาวเป็นชุมชนเมือง คนที่เข้าอบรม หรือบำบัดก็ยังคงกลับมาเสฟเรื่อยๆ

ตอบ : ไม่แปลก เพราะส่วนใหญ่ทางราชการจะมีการฝึกอบรมของ ปปส. ส่งลูกบ้านไปอบรม แต่จะกลับมามีเครือข่ายมากขึ้น เพราะฉะนั้นต้องสร้างโอกาส ให้เขา ทำอย่างไร ที่จะทำให้เขารู้สึกว่ามีคุณค่ามากขึ้น เช่น การนำกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทางโครงการฯ จึงตั้งชื่อผู้บำบัดว่า อาสาทำความดี เพราะอยากให้ผู้เสฟรู้สึกว่าเป็นอาสา และอยู่ที่ตัวผู้นำชุมชนด้วยว่าเข้าไปคุยกับเขาดีหรือยัง

ถาม : ที่บ้านเมื่อมีโครงการฯ เข้ามาให้เยาวชนที่ติดยาไปอบรม ตอนที่ส่งไปอบรม เยาวชนโกรธมากไม่เข้าใจ

ตอบ : อาจจะต้องเริ่มด้วยการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม แบบละเอียด และเก็บไว้เป็นความลับ แล้วเข้าไปพูดคุยกับกลุ่มนี้

ถาม : เรื่องต้นน้ำ แนวทางการวัดปริมาณน้ำทำอย่างไร

ตอบ : จะมีการวัด การดูที่ท้องน้ำ ความลึกของน้ำ โดยใช้วัสดุที่ลอยน้ำในการวัด

ถาม : ในชุมชนมีปัญหาวัยรุ่นเราจะทำอย่างไรดี เพราะเราไปแจ้งแล้วอันตรายจะมาอยู่ที่ตัวเราคนแจ้ง

ตอบ : ตอนที่เรากำลังถูกติดตามเสร็จ เราต้องมีการปัมลายนิ้วมือ (ผู้นำสะท้อนว่ามีการเขียนลงใส่กล่องเอาไปส่งร้องเรียนทางอำเภอแต่เรื่องก็เงียบ) ในส่วนเรื่องปัญหาเด็กแว้นซ์ จัดการแล้ว ยังไม่ดีขึ้น ให้เจ้าหน้าที่ท่านช่วยแนะนำ เจ้าหน้าที่ ตำรวจ มาเตือนก่อน เข้าไปคุยตามบ้านให้เปลี่ยนลักษณะพฤติกรรมนี้

สรุปกิจกรรม และมอบการบ้าน

นายปิติธรรม ฐิตินมนตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวถึงหลักการทำงานด้วยศาสตร์พระราชาโดยเน้นการลงมือทำ และเรียนรู้ไปพร้อมกันและได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ
2. เสนอโครงการแก้ไขปัญหาคือความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ในการเสนอโครงการคือ เป็นปัญหาคือความต้องการของชุมชนซึ่งผ่านความเห็นชอบจากการประชุม มีส่วนร่วมของ อปท. โดยใช้งบประมาณของ อปท. เป็นหลัก ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน สถาบันปิดทองหลังพระฯ มีงบประมาณร่วมสมทบบางส่วน และสามารถดำเนินการแล้วเสร็จในงบประมาณของแต่ละปี ทั้งนี้ ไม่ช่ทุก อปท. จะได้มาเข้าอบรมหลักสูตรที่ 2 เพราะจะมีคณะกรรมการตรวจสอบติดตามในพื้นที่ว่าหลังจากอบรมแล้ว มีความพร้อมตามโจทย์ที่ให้การบ้านไปหรือไม่ จากนั้นจึงจะแจ้งผลการคัดเลือกเข้าอบรมหลักสูตรที่ 2

นายปิติธรรม ฐิตินมนตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้กล่าวสรุปผลการอบรมว่า สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญคือการพัฒนากระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่าหากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอนเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการได้

สิ่งที่ได้เรียนรู้การนำปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การปลูกพืชแบบผสมผสาน
2. การส่งเสริมกองทุนสัตว์ให้กับชุมชน
4. การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม การปลูกพืช
5. ได้ทราบถึงเรื่องการทำสูตรอาหารสัตว์ วิธีการหมักกล้วยเพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์
6. การปลูกพืชหลังนาและปลูกพืชเศรษฐกิจ
7. ปัจจัยของการเพิ่มผลผลิตให้พอต่อการบริโภคในชุมชน
8. การใช้ระบบกักน้ำเป็นการค้ำของแรงโน้มถ่วงของโลกจากที่สูงลงไปยังพื้นที่ต่ำ
9. ความมั่นคงทางอาหาร กินทุกอย่างที่กินกินทุกอย่างที่ปลูก
10. สามารถซื้อปัจจัยการผลิตที่ถูกลง
11. การเรียนรู้เทคนิคการทำบ่อพวงแบบขอยซีเมนต์ที่ใช้วัสดุหาง่าย ซึ่งง่ายต่อการจัดการ และการบำรุงรักษา
12. การบริหารจัดการน้ำให้มีประโยชน์สูงสุด
13. การอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ เพื่อให้มีน้ำใช้ในการอุปโภคบริโภค และใช้ในการเกษตร
14. การพัฒนาคุณภาพมะม่วงเพื่อการส่งออกและการจัดตั้งสหกรณ์ หรือวิสาหกิจชุมชน ทำให้สามารถต่อรองราคากับพ่อค้าได้ มี CP มารับซื้อ แต่ต้องเป็นมะม่วงคุณภาพปลอดสารพิษ

การนำไปปรับใช้ในหมู่บ้านและชุมชน

1. การผลิตอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนอาหาร
2. การตั้งมาตรการบริหารชุมชนให้เป็นระบบ
3. การตั้งกลุ่มเพื่อการซื้อปัจจัยในราคาที่ถูกลง
4. การลดสารเคมีในการทำเกษตรและส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์
5. ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้เกิดรายได้ ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมให้ชุมชนอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ
6. การนำไปปรับใช้กับบริบทแต่ละชุมชน
7. การปลูกพืชแบบหลากหลาย ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก
8. การร่วมกลุ่มเกษตรกรเพื่อในการต่อรองการจำหน่ายผลผลิตการเกษตร
9. นำองค์ความรู้จากการเรียนรู้ฐานกิจกรรมไปอบรมถ่ายทอด

การประเมินผลความพึงพอใจ

การประเมินความพึงพอใจ เทศบาลเชียงดาว				
ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	96.36	3.64	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	74.55	23.64	1.82	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	85.45	14.55	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	92.73	7.27	-	-
วิทยากรมีความรู้	94.55	5.45	-	-
สถานที่อบรม	90.91	9.09	-	-
สถานที่พัก	87.27	12.73	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	81.82	18.18	-	-

หมายเหตุ : มีผู้ส่งแบบประเมิน 55 คน จากผู้เข้าร่วมอบรม 61 คน